

Gwybodaeth allweddol am Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus i glystyrau gofal sylfaenol

Sut y daeth y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus i rym?

- Creodd [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#) (y Ddeddf Llesiant) Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus.
- Bu i'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ddisodli'r hen Fyrddau Gwasanaethau Lleol.
- Ceir 19 o Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus sy'n cwmpasu 22 o ffiniau awdurdodau lleol (ALI). Mae gan bob ALI Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus. Fodd bynnag, cafodd rhai ALI eu cyfuno i ddatblygu Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ar y cyd dros ffin dau ALI, sef dau Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar y cyd yng Ngogledd Cymru ac ar draws Cwm Taf.

Pwy sy'n aelodau o Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus?

- Aelodau statudol o bob Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yw'r awdurdod lleol, bwrdd iechyd lleol, Yr Awdurdod Tân ac Achub a Chyfoeth Naturiol Cymru.
- Yn ogystal ag aelodau statudol Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus byddwn hefyd yn gwahodd Gweinidogion Cymru, y Prif Gwnstablaid, Y Comisiynydd Heddlu a Throseddu, gwasanaethau Prawf, cynrychiolwyr gwirfoddol a sefydliadau eraill o'r gwasanaethau cyhoeddus.
- Mae'n ofynnol i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus hefyd gynnwys partneriaid a allai gymryd rhan mewn camau gweithredu penodol yn ymwneud â llesiant, sef Cyngorau Cymuned, Iechyd Cyhoeddus Cymru, Cyngorau Iechyd Cymuned, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol, Sefydliadau Addysgol, Cyngor Celfyddydau Cymru, Cyngor Chwaraeon Cymru, Llyfrgell Genedlaethol Cymru ac Amgueddfa Genedlaethol Cymru.
- Dylai'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus geisio cael perthynas bwrpasol â phobl a chymunedau'r ardal, gan gynnwys plant a phobl ifanc, siaradwyr Cymraeg a'r rhai sydd â [nodweddion gwarchodedig](#), ym mhob agwedd ar ei waith, gan sicrhau bod y bobl hynny'n adlewyrchu amrywiaeth y boblogaeth sydd o fewn ardal y bwrdd.

Yr hyn y dylai'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ei gyflawni?

- Mae Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn gwella'r broses o gydweithio ar draws pob gwasanaeth cyhoeddus ym mhob ardal awdurdod lleol yng Nghymru.
- Mae'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn gyfrifol am wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol ei ardal drwy gydweithio i gyflawni nodau llesiant.
- Mae'r Ddeddf Llesiant yn disgrifio cyfres o nodau llesiant er mwyn i aelodau'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus gydweithio a chymryd camau i weithio tuag atynt a'u cyflawni. Y nodau llesiant yw; *Cymru lewyrchu*, *Cymru gydnerth*, *Cymru iachach*, *Cymru sy'n fwy cyfartal*, *Cymru o gymunedau cydynus*, *Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu a Chymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang*.
- Mae'r Ddeddf Llesiant yn sefydlu cyfres o egwyddorion datblygu cynaliadwy sy'n rhoi cyfarwyddyd i Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus a chyrff cyhoeddus o ran y dulliau disgwylidig o weithio. Egwyddorion *Hirdymor*, *Atal*, *Integreiddio*, *Cydweithio a Chynnwys* yw'r rhai hyn.
- Mae'r Ddeddf Llesiant yn gofyn i Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus gynnal asesiadau llesiant ar y boblogaeth lleol. Dylai'r asesiad ddarparu dadansoddiad cywir o gyflwr presennol llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol ym mhob cymuned. Rhoddir llawer o bwyslais ar ddilysrwydd y broses hon oherwydd yr effaith a gaiff y broses ar ddewis amcanion o fewn y cynllun llesiant lleol.

- Mae'n rhaid i Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus sefydlu cynllun llesiant lleol yn seiliedig ar yr asesiadau llesiant. Mae'r cynllun yn amlinellu amcanion llesiant lleol a'r camau gweithredu a gynigir i fodloni'r rhain. Mae'n rhaid adolygu'r cynllun hwn yn flynyddol ac mae'n rhaid i Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ddangos y cynnydd tuag at fodloni'r amcanion.
- Mae'n ofynnol i aelodau statudol gydweithio er mwyn cyflawni'r nodau llesiant ac maent yn gyd-gyfrifol am gyflawni dyletswyddau Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus.

Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus a chlystyrau

Nid oes disgwyliad deddfwriaethol i Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ymgysylltu â chlystyrau gofal sylfaenol. Fodd bynnag, mae'r polisi a'r ddeddfwriaeth genedlaethol yn cydnabod buddiannau cydweithio a chysoni ar draws cynlluniau clystyrau a chynlluniau llesiant fel a ganlyn:

- *Cymru Iachach* (2018): Cam gweithredu; *Cryfhau capasati a gallu i gynllunio drwy'r system iechyd a gofal cymdeithasol, gan gynnwys BPRh a BGC.*

Golyga hyn fod Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn ganolog i agenda ehangach *Cymru Iachach* gan fod y polisi yn cydnabod effaith penderfyniadau ehangach ar iechyd a gofynion deddfwriaethol y Ddeddf Llesiant gan gynnwys gweithio mewn partneriaeth a meddwl yn yr hir dymor.

- *Y Rhaglen Strategol ar gyfer Gofal Sylfaenol* (2018): *Dylai gofal sylfaenol ystyried blaenoriaethau a chynlluniau gweithredu Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus a'r broses o gysoni â chynlluniau clwstwr yn lleol.*
- Mae canllawiau statudol i Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn datgan y gellid ystyried clystyrau gofal sylfaenol fel ardaloedd cymunedol a sefydlwyd eisoes a gallant fod yn gymuned o ddiddordeb i Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus.

Beth yw'r cysylltiad rhwng Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus a Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol?

- Mae Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ar lefel awdurdod lleol (poblogaeth cyfartalog o 141,5071), felly efallai y bydd mwy nag un Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus o fewn ôl-troed Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol (poblogaeth gyfartalog o 444,7362).
- Mae cylch gorchwyl Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn eang er mwyn gwella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol yn dilyn asesiadau llesiant lleol. Mae Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol yn canolbwyntio ar integreiddio gwasanaethau iechyd a chymdeithasol o ganlyniad i asesu'r boblogaeth a gwaith ar lefel bwrdd iechyd.
- Efallai mai'r un unigolion fydd aelodau'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol neu efallai byddant yn wahanol.
- Dylai asesiadau o'r boblogaeth/cynlluniau ardal Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol lunio asesiadau llesiant/ cynlluniau llesiant Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Beth yw'r cysylltiad rhwng Llywodraeth Cymru a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus

- Mae'n rhaid i Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus gyflwyno adroddiad blynyddol ac amlinellu'r camau a gymerwyd a'r cynnydd a wnaed gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus i fodloni'r amcanion a amlinellir yn y cynllun llesiant lleol.

I ddarllen ymhellach gweler

[Gwybodaeth allweddol ar Fyrddau Partneriaeth Rhanbarthol i glystyrau gofal sylfaenol.](#)